

Alexander Rinnooy Kan

Discussieleider Preventiereis Finland

HET PREVENTIEAKKOORD NA EEN JAAR BEZIEN

De grote verdienste van het Preventieakkoord is in de eerste plaats dat het er is, en dat het vele maatschappelijke partijen bij elkaar gebracht heeft in een gezamenlijke ambitie om nazorg aan te vullen met voorzorg. Voorkomen is immers altijd beter dan genezen. Ook al kan er inhoudelijk nog veel aan worden verbeterd, er is alle reden om het akkoord gezamenlijk te verdedigen en te streven naar een positief vervolg. Met het akkoord is een gezamenlijk meerjarig proces gestart met ambitieuze doelstellingen en duidelijke samenwerkingsintenties. Preventie vraagt om tijd, en om continuïteit.

De drie pijlers (roken, problematisch alcoholgebruik & overgewicht) van het akkoord zijn nog steeds verstandig gekozen, al dekt obesitas eigenlijk twee bredere thema's; eten en bewegen. Elk van deze drie (liever vier) biedt natuurlijk ruimte voor creatieve verbeteringen en nieuwe prikkels; daarvoor zijn al vele ideeën aangereikt. Het is nu ook zaak om de dwarsverbanden te verkennen en te benutten ten dienste van de gewenste beleidsintegraliteit. De drie preventietafels vormden het vertrekpunt, maar zijn niet persé het eindpunt. Het akkoord biedt ruimte voor nadere afspraken, die de basis kunnen leggen voor een brede en complete nationale visie op wat preventie beoogt te bereiken.

Het is ook tijd om vast te stellen dat de problemen die voorkomen moeten worden, vaak voortkomen uit eenzelfde diepere achtergrond: sociaal-economische ongelijkheid, armoede en maatschappelijke achterstand. Zodoende moet preventie ook bevorderd worden in samenhang met andere beleidsterreinen, zoals sociale zaken en werkgelegenheid, onderwijs in brede zin en sport, en zoveel mogelijk toegesneden worden op de verschillende beoogde doelgroepen en -gemeenschappen. Preventie op het werk is dan bijvoorbeeld voor werkgevers en werknemers net zo kansrijk als preventie in de wijk voor de buurtbewoners.

Goed, vooral ook positief gepositioneerd preventiebeleid verhoogt op termijn de somatische vitaliteit en de mentale weerbaarheid. Die opbrengst is niet altijd gemakkelijk uit te drukken in geld en vraagt om overtuigingskracht in de richting van de politiek, en om intensieve communicatie ten behoeve van de onmisbare individuele betrokkenheid van alle mensen aan wie een andere stijl van leven wordt

voorgehouden. Zorgvuldige monitoring en verdiepend onderzoek blijven belangrijk om de maatschappelijke kosten en baten van preventie in kaart te brengen. Een ruimhartiger overheidsbudget kan, via fondsvorming of projecten, nuttige experimenten en verkenningen bevorderen. Uitwisseling en opschaling van good practices en de ontwikkeling van eHealth en innovatieve gezondheidsapps, ondersteund door kritisch onderzoek, bieden al evenzeer goede kansen.

Het bezoek aan Finland heeft de goede reputatie van het land bevestigd, in de sterke nationale samenhang tussen onderwijs, gezondheidszorg, sport en sociaal beleid, de focus op welzijn in brede zin, de consensus gedreven decentrale aanpak, en de ruimte om kordaat te innoveren en investeren. Maar ook de sterke, dominante en gewaardeerde Finse overheid worstelt met een groot landelijk alcoholprobleem, en met toenemende sociale ongelijkheid in deze relatief toch zo homogene samenleving.

De brede maatschappelijke coalitie die zich in Nederland rond preventie heeft gevormd - waar het bedrijfsleven nadrukkelijk bij hoort - is onmisbaar om het onderwerp over de politieke horizon heen te tillen naar de langdurige aandacht die nodig zal zijn, en vraagt, naast voortzetting in onderling vertrouwen, om enige vorm van duurzame coördinatie; de eerder ingestelde klankbordgroep kan daarbij een rol spelen. De reis naar Finland werd een welkome en inspirerende gelegenheid voor onderlinge contacten. Later dit jaar zullen zij een vervolg krijgen op een door de SER samen met de klankbordgroep en VWS te organiseren bijeenkomst, en wellicht eveneens binnen een gezamenlijke lobby vanuit de eerdere initiatiefnemers als een aanpassing van het akkoord in beeld komt.

“De opbrengst van preventiebeleid is niet gemakkelijk uit te drukken in geld, en vraagt om overtuigingskracht in de richting van de politiek”